

LOUIS MAJOR

ALS MENNER EN MENTOR

Ludovicus Carolus Major, geboren op 20 december 1902 te Oostende, kwam niet bepaald met veel troeven op de wereld. Zoon van Frans, een meester-gast bij een baggerbedrijf en Carolien Demeere, naaister, werd hij als kind gekonfronteerd met de sociale ellende die het België van voor 1914 kenmerkte. Werkdagen van 12 tot 15 uur, een mager loon, slechte en dure huisvesting, armoedige voeding en absolute sociale onzekerheid. Deze trieste sociale balans is meer dan gekend.

Maar toch was Louis Major in vergelijking met veel van zijn lotgenoten beter bedeed. Hij was enig kind, zodat het weinige dat er was toch met minder moest gedeeld worden en zijn ouders hebben er voor gezorgd dat Louis als kind niet moest werken, maar naar school kon gaan.

De oorlog zou echter alles hypotekeren. Frans Major werd door de Duitse bezetter opgeëist en tewerkgesteld als visser. In de nacht van 22 december 1916 gebeurde dan de ramp: vader Major verdronk op zee en Louis, pas veertien, werd verantwoordelijk voor het onderhoud van het gezin. Van schoollopen was meteen geen sprake meer. Deze dramatische wending zorgde ook voor de definitieve politieke oriëntering van Louis. We laten hem zelf aan het woord: *"Toen heb ik aangevoeld dat er iets niet deugde in die maatschappij. Ik heb nooit moeite gehad om te studeren. Maar diegenen die wel moeite hadden en ook diegenen die absoluut niet mee konden, maar wiens vader centen had, die konden verder studeren, die gingen naar het ateneum en ik kon niet. Om economische redenen. Ik ben dan gaan zoeken wie dat kon veranderen en ben bij de socialisten gekomen en er gebleven. Ik werd lid van de Jonge Wacht en daarna van de vakbond.* (1).

(1) De citaten werden, indien niet anders vermeld, gelicht uit een ongepubliceerd en ongedateerd interview. Archief L. Major, nr. 207.

Louis Major in 1916.

Louis Major met Georges Debunne, Brussel, 1953.

En Louis was een doordruwer, van bij het begin. Hij werd onmiddellijk bestuurslid van de S.J.W. en na twee jaar sekretaris van de Centrale voor Arbeidersopvoeding. De vakbond interesseerde hem toen trouwens minder. Socialisme was voor hem in de eerste plaats een strijd voor kulturele ontvoogding. Onderwijs en vorming stonden hierbij centraal. Hij organiseerde talloze voordrachtavonden, jeugdnamiddagen, stichtte een filmclub en werkte intussen verder aan zijn eigen ontwikkeling dank zij een beurs waarvoor Daans Boens, toenmalig volksvertegenwoordiger te Oostende, bemiddeld had en waardoor hij cursussen kon volgen aan de Arbeidershogeschool.

Zijn onvermoeibaar militantisme bezorgde hem meer en meer invloed en macht en wanneer in 1923, na een 13 weken lange staking, de Oostendse Havenarbeidersbond een roemloze nederlaag opliep, werd hij, opnieuw via Daan Boens, gevraagd als vakbondssecretaris. Major hapte toe, op voorwaarde dat hij te Antwerpen een grondige opleiding zou krijgen.

Louis Major was toen, amper 20 jaar oud, één van de belangrijkste socialistische leiders van Oostende als sekretaris van de Havenarbeidersbond die hij nieuw leven inblies en deed fusioneren met de vissersbond en vooral als leider van de sterke Oostendse jeugdgroepen, de A.J.C. en het Arbeidersverweer. Hij drong zelfs door tot de nationale leiding van de A.J.C. waar hij samenwerkte met o.a. Gust De Muynck en Tuur De Sweemer. Intussen kreeg ook zijn politieke en syndikale carrière verder vorm. Vanaf 1925 zetelde hij in het nationaal uitvoerend bestuur van de Belgische Transportarbeidersbond, in 1932 werd hij gemeenteraadslid te Oostende en vanaf 1933 lid van de Westvlaamse provincieraad. Alles liet op dat moment voorzien dat Louis Major zich aan de kop zou zetten van de socialisten in Oostende. De politieke kopman van dat moment, Jules Peurquaet, vreesde dat trouwens en trachtte de carrière van Major af te remmen. Begin juni 1936 begon aan de Antwerpse haven een wilde staking die op korte tijd, nadat de vakbeweging de leiding had overgenomen, uitgroeide tot één van de omvangrijkste en tevens meest succesvolle bewegingen die België tot nu toe gekend heeft. Naast belangrijke loonsverhogingen zijn tijdens die staking de 40-urige werkweek en het betaald verlof afgedwongen. Toen de staking in Antwerpen losbrak, kwam Louis poolshoogte nemen want *"ik betrouwde die mannen niet, ik wist niet wat er ging gebeuren en ik ben naar daar gegaan, tussen ons gezegd zelfs zonder tandenborstel, ik zou 's avonds terug zijn in Oostende maar ben meer dan drie weken weg gebleven"*. Louis werd gekonfronteerd met een havenarbeidersbond die een belangrijke beweging moest leiden,

maar verlamd werd door interne tegenstellingen. De Antwerpse sekretarissen hadden hun organisatie niet meer in handen en werden in het nauw gedreven door kommunistische infiltraties en fascistische provokaties. In zijn hart was Louis toen waarschijnlijk liever in oostende gebleven, waar alles goed ging en waar hij de zaak onder controle had, maar hij beseftte dat hij geen andere keuze had: *"ik geloof dat ik niet anders kan, dan naar Antwerpen gaan, want die boel moet daar gekuist en gered worden"*.

Louis werd provinciaal sekretaris van de dokwerkersbond Antwerpen-Limburg en kreeg in die hoedanigheid tenvolle de gelegenheid om zijn vechterstemperament bot te vieren. Zijn drijfveer was niet zozeer ideologie en nog minder persoonlijke ambitie, maar wel de organisatie, de vakbond, die moest uitgebouwd en versterkt worden. De interne tegenstellingen moesten uit de weg geruimd worden en daarvoor waren alle middelen goed, ook de niet orthodoxe: *"Die waren daar heel de tijd aan het diskuteren, over wie nu gelijk had, welke dogmatieker of welke heilige van het socialisme of het communisme. Ik heb die zelf op een gegeven moment bijeengebracht. Ik heb hen gezegd: kom dat bestuur schaf ik af. Natuurlijk hebben die mannen gezegd: volgens de statuten hebt ge dat recht niet, alleen de algemene vergadering. Ik heb toen gezegd: ja, maar volgens de statuten is het de sekretaris die het bestuur bijeen roept en ik roep U niet meer bijeen, ge kunt stikken, allemaal!"*

"Ik heb dan een kern gevormd van een paar honderd dokwerkers, goede socialisten en met die zijn wij begonnen een campagne te voeren die, had de oorlog niet uitgebroken, reuzenresultaten had bereikt daardoor. Werkelijk."

Maar indien de oorlog niet was uitgebroken, zou Major ook niet lang hebben kunnen genieten van zijn resultaten bij de Antwerpse dokwerkers, want begin 1940 al werd hij benoemd tot nationaal sekretaris van het Belgisch Vakverbond. Dat gebeurde o.a. op aandringen van Jef Rens, die in Louis Major de geknipte persoon zag om de grootse plannen van het nationaal B.V.V.-sekretariaat te helpen verwezenlijken. De socialistische vakbeweging was zich in die laatste vooroorlogse jaren stilaan aan het moderniseren en aan het aanpassen aan de nieuwe overlegstructuren. Dit impliceerde o.a. dat de oude versnipperde, bijna feodale organisatie van het socialistisch syndikalisme in een strakke, centraal geleide vorm moest gegoten worden, waarbij de interprofessionele koepel het eigenlijke machtscentrum moest zijn. Dat was het streefdoel van Mertens, Bondas en Rens, de sekretarissen van het B.V.V. en zij dachten dat

Louis Major op het Kongres van ABVV-Congo, met rechts vooraan André Vandenbroucke.

Afscheid als algemeen sekretaris van het ABVV, met Georges Debunne, Jenny, Gust Cools en Louis.

Louis Major hen daarbij zou kunnen helpen. En inderdaad, Major kon zich volledig herkennen in de plannen van het B.V.V. De vakbond moest eendrachtig, sterk en gedisciplineerd zijn. Een betrouwbare, maar machtige deelnemer aan het sociaal overleg, tegen wiens belangen niet kon geregeerd worden. De oorlog heeft ervoor gezorgd dat Major pas in 1945 aan zijn nieuwe opdracht kon beginnen, maar tegen die tijd was zijn positie nog beduidend sterker geworden. Onmiddellijk na de Duitse inval op 10 mei 1940 vluchtte Louis Major met het geld en het archief van het B.V.V. via Oostende naar Frankrijk. Het geld werd zorgvuldig in veiligheid gebracht, maar van het archief werd daarna geen spoor meer gevonden. Louis belandde uiteindelijk in het Zuidfranse Sète en schreef van daaruit op 9 oktober 1940 o.a. het volgende aan Kamiel Huysmans: *"Op het ogenblik dat ik uit Sète (Herault) vetrek naar België, wil ik U mededelen alsook aan de vrienden in Engeland, dat ik terugga na gepoogd te hebben op 25 manieren om uit Frankrijk naar Engeland te geraken. Ik ga terug met de wil in België het woord van hoop te verkondigen van een komende bevrijding. Om te bekampen deze die beweging verkochten en om persoonlijk voordeel of wraak, het einde van de democratie, vrijheid en socialisme hebben verkondigd"* (2).

Bij zijn terugkeer werd Louis Major door Hendrik de Man aangezocht om mee te werken met de Unie voor Hand- en Geestesarbeiders, de weinig succesvolle kollaboratievakbond. Louis weigerde en zocht contact met de socialistische verzetsgroepen die zich stilaan aan het vormen waren. Hij zou een vooraanstaande rol spelen in de illegale pers, maar het belang van Louis Major voor de illegale socialistische beweging ligt vooral in zijn bijdrage aan de voorbereiding van de na-oorlogse politieke en sociale realiteit. De onderhandelingen die Major voor het B.V.V. en Pauwels voor het A.C.V. met het patronaat voerden, leidden in 1944 tot het sociaal pakt. Intussen voerde hij met Pauwels ook onderhandelingen om na de oorlog met een echte eenheidsvakbond van wal te steken. Het veto van Kardinaal Van Roey zou dit initiatief echter torpederen.

Het B.V.V. kwam echter verzwakt uit de oorlog. De socialistische vakbeweging was in de illegaliteit uiteengevallen in een viertal groepen: het oude B.V.V., het Algemeen Syndicaat der Openbare Diensten (A.S.O.D.), de Mouvement Syndical Unifié (M.S.U.) en de kommunistische Comités de Lutte Syndicale (C.L.S.). Deze vier groepen fuseerden in december 1945 tot het huidige A.B.V.V., Louis Major was verantwoordelijk voor het uittekenen van de nieuwe structuur en hij heeft hierbij zoveel mogelijk de interprofessionele centralisatie-idee

doorgevoerd. De nieuwe organisatievorm werd de Majorstructuur genoemd, maar *"dat was eigenlijk mijn structuur niet, want ik wilde nog veel verder gaan. Ik had Keuwet overtuigd, maar ongelukkig genoeg is die direkt daarna gestorven zodat de nieuwe structuur wel in Vlaanderen, maar niet bij de Walen is doorgevoerd"*,

De Vlaams-Waalse spanningen binnen het A.B.V.V. werden echter voorlopig verdrongen door de problemen met de kommunisten die voor 1940 openlijk bestreden werden en nu structureel in de nieuwe vakbond waren opgenomen en zelfs 2 van de 6 nationale sekretarissen leverden. De kommunistische aanwezigheid in het A.B.V.V. werd door de leiders van het oude B.V.V. echter systematisch bestreden en tegen 1948 waren de twee kommunistische sekretarissen tot ontslag gedwongen: *"toen was de communistische fractie voor een groot stuk gekelderd dank zij de grote taktiek die ik gebruikt heb tegen de communisten. Ik mag zeggen ik hier, omdat ik eigenlijk het scherpste tegen hen gevochten heb"*.

Majors anti-kommunisme was dus zeker niet geluwd. Zijn bezwaren betroffen opnieuw niet zozeer hun inhoudelijke standpunten, maar vooral het feit dat ze rechtstreeks verantwoording verschuldigd waren aan het politiek bureau van de K.P. waardoor elke vertrouwensrelatie a priori onmogelijk was.

Intussen had Louis Major zijn anti-kommunistische actie ook een internationaal verlengstuk gegeven. Onmiddellijk na de oorlog was een Wereldvakverbond gesticht met zowel Amerikaanse, Westeuropese, Oosteuropese als Aziatische en Afrikaanse vakbonden. Louis Major heeft er duidelijk toe bijgedragen dat het Wereldvakverbond na enkele jaren uiteen spatte. De achtergronden van dit verhaal moeten echter nog geschreven worden. In ieder geval, mee onder impuls van Louis Major stichtten de vakbonden van de kleinere Westerse landen in 1949 het I.V.V.V., waarin Major een toonaangevende rol speelde als ondervoorzitter en voorzitter van het financieel comité tussen 1952 en 1968.

In 1946 werd Louis Major ook verkozen als volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Antwerpen. Hij zou dit mandaat blijven vervullen tot 1974. Louis is altijd een overtuigd voorstander geweest van de cumul tussen politiek en een

(2) Kamiel Huysmans Archief, F/126-87.

Louis Major als minister van Arbeid en Tewerkstelling met eerste minister Gaston Eyskens.

syndikaal mandaat: *"die cumul heeft ons heel veel gegeven geloof ik, want dat heeft ons mogelijkheid gegeven om deuren te openen waar we anders niet binnen konden en van prestige te winnen waar het anders ook niet zou kunnen"*.

Binnen het ABVV resulteerde het complexe fusieproces tegen 1950 in twee grote tendensen: een anarcho-syndikalistische met een sterke basis in het Luikse en bij de Metaal, en een pragmatische, gesteund door o.a. de Algemene Centrale en de Vlaamse gewesten. Respektieve leiders waren de Luikenaar André Renard en Louis Major. De eerste grote krachtmeting vond plaats in 1952, naar aanleiding van de opvolging van algemeen sekretaris Finet. Zowel Major als Renard waren kandidaat. Major haalde het nipt met een miniem verschil van stemmen, (56 tegen 53 voor Renard bij 4 onthoudingen) maar de eenheid van het A.B.V.V. bleef ook nadien labiel en Louis Major zou er voorlopig niet in slagen de machtsbasis van André Renard te ondermijnen.

De explosie kwam in 1961 n.a.v. de staking tegen de Eenheidswet. Deze staking werd door Renard en zijn volgelingen aangegrepen om hun politieke droom van een onafhankelijke republiek Wallonië te realiseren. Maar Louis Major, die tegen de staking was, heeft kunnen beletten dat de Waalse syndikale basis zich massaal van de Vlaamse syndikalisten afkeerde door ook in Vlaanderen het ordewoord tot staken te lanceren. *"Die taktiek is gelukt en wij hebben de eenheid kunnen behouden, gelukkig, anders hadden wij 2 vakverbonden gehad en waren wij om zeep"*.

Het A.B.V.V. kwam verzwakt uit de staking met een verlies van 50.000 leden, maar Major versterkte zijn positie. Renard had zichzelf immers buitenspel gezet waardoor Louis het roer nu steviger dan ooit in handen kreeg. Het is opvallend hoe snel en hoe fundamenteel de A.B.V.V.-koers toen werd afgestemd op de grote ambitie van Louis Major; een hecht en pluralistisch vakbondsfront. *"Het is toch curieus verlopen. We hebben tegen de kristenen gevochten tijdens de schoolkwestie, de koningskwestie en ook in de staking en vanaf 1962 reeds hebben wij goed samengewerkt en die samenwerking is uitgegroeid tot het syndikale front"*. Niet toevallig werd die samenwerking ook ondersteund door een hechte persoonlijke vriendschap tussen de leiders van beide vakbonden. Gust Cool en Louis Major. Verder zorgde de bijna ononderbroken samenwerking tussen

B.S.P. en C.V.P. vanaf 1962 voor het politieke sluitstuk van dit *"travallistisch"* blok. Major kon toen eindelijk zijn ideeën van sociale herverdeling realiseren; via een konstante stijging van de produktiviteit moest het mogelijk worden de levensstandaard voor iedereen bestendig te verbeteren.

In 1968 nam Louis Major afscheid van het A.B.V.V. om plaats te maken voor Georges Debunne. Hij wilde voor zichzelf geen uitzondering op de leeftijdsgrens voor vakbondssekretarissen die hij zelf had ingevoerd. Maar voor de verderzetting van een politieke carrière waren er toen nog geen statutaire problemen. Tussen 17 juni 1968 en 22 november 1972 was Louis Major minister van Tewerkstelling en Arbeid in de opeenvolgende kabinetten Eyskens-Cools.

Als minister heeft Louis Major zich vooral toegelegd op het stimuleren van de economische expansie, niet in het minst in het Antwerps havengebied. Hij zorgde ook voor een betere bescherming voor de werknemers van bedrijven in moeilijkheden. Zijn lange ervaring als sociaal onderhandelaar op het hoogste niveau liet hem toe een meer rationele organisatie van de overlegstructuren door te voeren. De val van de regering Eyskens in het najaar van 1972 zorgde voor een voortijdig einde van Majors ministeriële loopbaan. Hij zou nog een aantal maanden in het parlement blijven zetelen als volksvertegenwoordiger, maar bij de wetgevende verkiezingen van 1974 maakte Louis Major ook op politiek vlak ruimte voor verjonging. Samen met hem namen ook Achiel Van Acker, Gaston Eyskens, Joz. De Saeger, Omer Vanaudenhove, Alfons Vranckx en Edward Anseele afscheid van de politiek.

Intussen was hij sinds 30 maart 1973 door de Koning tot Minister van State benoemd, waardoor hij statutair recht kreeg de zittingen van het partijbureau van de B.S.P. (na 1978 S.P.) te blijven bijwonen. Het grootste deel van zijn tijd zou hij van dan af echter besteden aan de talloze nevenorganisaties die op hem beroep deden: de Antwerpse Gouw van de Socialistische Turnbond van België, de Socialistische Centrale voor Sportbeleid, de Arbeidersvoetbalbond en de v.z.w. *"Heropbeuring"*, die het sanatorium *"De Mick"* te Brasschaat beheert.

Zijn inzet en aanwezigheid waren voor iedereen dermate evident dat zijn plotse dood op 19 februari 1985 een leegte achterlaat die niet gevuld kan worden.

Geert Van Goethem.

Karel Van Miert, Willy Claes, Louis Major en Jos Van Eynde.

Karel Van Miert, Marcel Schoeters en Louis Major.